

รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักร ในประเทศไทย

Risk Management Model of Schools Under the Foundation of the Church of Christ in Thailand

อรวรรณ กัลชาญพิเศษ¹, โสภา อำนวยรัตน์²

สันติ บุรณะชาติ² และ น้าฝน กันมา⁴

Orawan kanlachanphiset¹, Sopha Amuayrat²

Santi Buranachart³ and Namfon Gunma⁴

วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

Email: orawankallachan@gmail.com

Received February 15, 2022; **Revised** August 28, 2022; **Accepted** August 31, 2022

Abstract

This research aims to study 1) Create a model of risk management for schools under the Foundation of the Church of Christ in Thailand. 2) Evaluate the model of risk management of schools under the Foundation of the Church of Christ in Thailand. This research is mixed methods research. The sample of the study was school administrators under the Foundation of the Church of Christ in Thailand. The instrument for collecting data was purposive sampling. The data were analyzed by using means and standard deviation. The research results were found as follows; 1) Risk management model of schools under the Foundation of the Church of the Christ in Thailand, it was composed of two aspects; the first aspect was related to principles and objectives, and the second aspect was the operating processes, which were 1) review 2) four steps of procedures: (1) the culture of the risk management, (2) the policy of the risk management, (3) the structure of the risk management, (4) the process of the risk management, and 2) Evaluating the model of risk management of schools under the Foundation of the Church of Christ in Thailand, there were appropriateness and possibility, including the highest level of benefits.

Keywords: Risk management; Create a model; Evaluation model

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย 2) ประเมินรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 กลไกการดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนหลัก 1) การทบทวน 2) การดำเนินงาน 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ (1) วัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง (2) นโยบายการบริหารความเสี่ยง (3) โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง และ (4) กระบวนการบริหารความเสี่ยง และ 2) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่า มีความเหมาะสม และผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง; การสร้างรูปแบบ; การประเมินรูปแบบ

บทนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนนวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่อย่างมากมาย ส่งผลให้องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้องค์กรส่วนใหญ่ต้องมีการปรับตัวและรับมืออย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017) ซึ่งประเทศไทยได้รับผลกระทบด้านโครงสร้างประชากร ช่วงปี 2553 – 2574 และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถาบันทางการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต (Office of the Education Council, 2017) เพราะสถานศึกษาต้องอาศัยนักเรียนในจำนวนที่มากพอในการดำเนินกิจการ โดยเฉพาะสถานศึกษาเอกชนที่ต้องบริหารจัดการงบประมาณโรงเรียนด้วยตนเอง ส่งผลให้สถานศึกษาทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชนมีการแข่งขันที่รุนแรงด้านการจัดการศึกษาและการรับนักเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้มีจำนวนนักเรียนเพียงพอในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้อยู่รอดและพัฒนาเติบโตต่อไปได้

จากสถานการณ์ที่สถานศึกษาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลก โดยเฉพาะผลกระทบด้านอัตราการเกิดของประชากร และส่งผลให้อัตราผู้เรียนในวัยเรียนลดลง สถานศึกษาไม่สามารถคาดเดาได้ว่าอนาคตของสถานศึกษาจะปรับเปลี่ยนไปในทิศทางใด การตระหนักและการมองเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางปฏิบัติและนำมาปรับใช้เพื่อช่วยให้สถานศึกษาอยู่รอดและเติบโตต่อไปได้ การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยในการบริหารจัดการองค์กร ดังที่ NSTDA Risk Management Manual (2019) ได้กล่าวว่า แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้องค์กรมีการวางแผนป้องกันรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ลดความเสียหายที่เกิดขึ้น และสามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงการมี

ภูมิทัศน์ด้านต่อสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะช่วยเป็นแม่แบบแนวคิดในการกำหนดนโยบาย โครงสร้าง และกระบวนการ เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรนำไปปฏิบัติในการกำหนดกลยุทธ์และปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์กร (Digital Government Development Agency. Risk Management Policy and Manual, 2018) หากสถานศึกษามีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี จึงเป็นส่วนสำคัญที่สามารถนำองค์กรบรรลุพันธกิจ และเป้าหมายยุทธศาสตร์ของที่กำหนดไว้ (King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. Risk Management Manual, 2020)

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างทันสถานการณ์และจัดการความเสี่ยงในด้านต่างๆ อย่างครอบคลุม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยขึ้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยสามารถนำไปใช้บริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยรูปแบบทางการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการจัดการศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อนำมาสังเคราะห์กำหนดเป็นองค์ประกอบและวิธีการขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในระดับผู้จัดการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้จัดการโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยจำนวน 120 คน 27 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับผู้จัดการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้จัดการโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 93 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie & Morgan, 1970)

ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย 27 โรงเรียน

ขอบเขตด้านเวลา ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 – 28 มีนาคม พ.ศ. 2565

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ หมายถึง สิ่ง que แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ โดยอาศัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ และมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน Bardo (1982) และแสดงเป็นแผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงาน เป็นภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน Buosonte (2552)

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นหรือพัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อแสดงหรืออธิบาย เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนการดำเนินงาน

องค์ประกอบของรูปแบบ

Keeves (1997) ได้กล่าวถึง รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบหลวม ๆ และรูปแบบควรระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์หรืออธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย ซึ่ง Runcharone (2010) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบเป็นส่วนประกอบที่มีความสัมพันธ์และมีกระบวนการของการเชื่อมโยงอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้อง

การพัฒนาารูปแบบ

Srisa-ard (2010) ได้กล่าวถึงการวิจัยที่เกี่ยวกับพัฒนารูปแบบนั้นอาจทำได้ ดังนี้ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบมาก่อน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษา รวมทั้งวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพจากสถานการณ์ต่างๆที่จะช่วยทำให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรนั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ซึ่งการพัฒนาารูปแบบนี้ต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบ

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว พบว่า ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบนี้ไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนและถูกต้องที่สุด ขั้นตอนการพัฒนาจะแตกต่างกันไป ซึ่งรูปแบบที่สร้างขึ้นหรือพัฒนาขึ้นมาจากทฤษฎี หลักการ แนวคิด และผลการวิจัยที่ได้ศึกษา เพื่อนำมาแสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญอย่างเป็นขั้นตอน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการเพื่อป้องกัน ควบคุม ลดปัญหาและลดผลเสียจากความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและก่อให้เกิดผลในทางพัฒนาที่ดีขึ้น Tita (2018) รวมทั้ง Upanan (2018) ได้กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยงเป็นกลวิธีที่มีการบ่งชี้ วิเคราะห์ ประเมิน จัดการ ติดตาม และสื่อสารความเสี่ยง ที่เกี่ยวกับกิจกรรมหน่วยงาน ฝ่ายงาน หรือกระบวนการดำเนินงานขององค์กร เพื่อช่วยลดความสูญเสียในการไม่บรรลุเป้าหมายให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มโอกาสให้แก่องค์กรมากที่สุด ตลอดจนได้กล่าวถึงการบริหารความเสี่ยงยังหมายความถึง การประกอบกันอย่างลงตัวของวัฒนธรรมองค์กร กระบวนการ และโครงสร้างองค์กร ที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหาร และผลได้ผลเสียขององค์กร

สรุปได้ว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการกำหนดวัฒนธรรม นโยบาย โครงสร้าง และกระบวนการ เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหารและบุคลากรนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงานต่างๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ผลกระทบ และความเสียหายต่างๆ หรือลดความเสียหายให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

การพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย สร้างจากทฤษฎี หลักการ แนวคิด เพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีขั้นตอน องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ และมีการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสม ซึ่งผู้ใช้รูปแบบเป็นผู้ประเมินรูปแบบ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) โดยดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย

1.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยผู้วิจัย

1.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบฯ ด้วยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีประสบการณ์ด้านการบริหารองค์กร หรือด้านการบริหารความเสี่ยงองค์กร ด้านกำกับดูแลนโยบายและแผน หรือผู้บริหารโรงเรียน

1.3 ตรวจสอบร่างรูปแบบฯ โดยการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารองค์กร หรือด้านการบริหารความเสี่ยงองค์กร ด้านการกำกับดูแลนโยบาย หรือผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ร่างรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ประเด็นสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในตำแหน่งผู้จัดการหรือผู้อำนวยการ จำนวน 27 คน 27 โรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ใช้รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยของประชากรทั้งหมด (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) หลักการ ได้แก่ การบริหารความเสี่ยงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่มีส่วนช่วยให้กระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนมีการวางแผนป้องกันและรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และนำมาใช้ในการปรับองค์กรให้ทันกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้โรงเรียนอยู่รอด อยู่ได้ และเติบโตอย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลทั่วไป ตลอดจนองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน 2) วัตถุประสงค์ ได้แก่ 2.1) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ตลอดจนการเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน 2.2) เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร บุคลากรโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยเข้าใจหลักการ แนวคิด วิธีการและกระบวนการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน

ส่วนที่ 2 กลไกการดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนหลัก 1R4A ได้แก่ 1) การทบทวนบริบท (1R: Review) เพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมทั้งภายใน – ภายนอกโรงเรียน โดยผ่านกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 3-5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และครอบคลุมขอบข่ายงานของโรงเรียน 2) การดำเนินงาน (4A: Action) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ (1) วัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง (A1) (2) นโยบายการบริหารความเสี่ยง (A2) (3) โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง (A3) (4) กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน ISO 31000: 2009 (A4) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การสื่อสารและการให้คำแนะนำ ขั้นที่ 2 การกำหนดสภาพแวดล้อม ขั้นที่ 3 การประเมินความเสี่ยงในภาพรวม (3.1) การระบุความเสี่ยง (3.2) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (3.3) การประเมินความเสี่ยง (3.4) การจัดลำดับความเสี่ยง ขั้นที่ 4 การจัดการความเสี่ยง ขั้นที่ 5 การติดตามและการทบทวน

ผลการประเมินความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยโดยภาพรวม

รายการตรวจสอบ	(\bar{X})	(S.D)	ระดับความเหมาะสม
องค์ประกอบของรูปแบบ แบ่งเป็น 2 ส่วน			
ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์			
ส่วนที่ 2 กลไกการดำเนินงาน	4.89	0.33	มากที่สุด
ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์			
1.1 หลักการ	4.89	0.33	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์	4.89	0.33	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 กลไกการดำเนินงาน			
2.1 การทบทวน (1R: Review)	4.78	0.44	มากที่สุด
2.2 การดำเนินงาน (4A: Action) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน	4.78	0.44	มากที่สุด
2.2.1 กำหนดวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง(A1)			
2.2.2 นโยบายการบริหารความเสี่ยง(A2)			
2.2.3 การกำหนดโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง(A3)			
2.2.4 กระบวนการบริหารความเสี่ยง(A4)			
รวมเฉลี่ย	4.67	0.47	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยมีความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยภาพรวม

รายการประเมิน	(μ)	(σ)	ระดับความเป็นไปได้	(μ)	(σ)	ระดับความเป็นประโยชน์
1) องค์ประกอบของรูปแบบ แบ่งเป็น 2 ส่วน						
ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์						
ส่วนที่ 2 กลไกการดำเนินงาน	4.44	0.58	มาก	4.48	0.58	มาก
ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์						
1.1 หลักการ	4.63	0.49	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์	4.67	0.48	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 กลไกการดำเนินงาน						
2.1 การทบทวน (1R: Review)	4.78	0.42	มากที่สุด	4.78	0.42	มากที่สุด
2.2 การดำเนินงาน (4A: Action) 4 ขั้นตอน	4.63	0.49	มากที่สุด	4.67	0.48	มากที่สุด
2.2.1 กำหนดวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง (A1)						
2.2.2 นโยบายการบริหารความเสี่ยง (A2)						
2.2.3 การกำหนดโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง (A3)						
2.2.4 กระบวนการบริหารความเสี่ยง (A4)						
รวมเฉลี่ย	4.63	0.35	มากที่สุด	4.67	0.35	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า รูปแบบที่ได้จากการวิจัยเป็นรูปแบบเชิงทฤษฎี (theoretical model or model-for) ซึ่งสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐานนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบรูปแบบที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอย่างมีขั้นตอน และผ่านการตรวจสอบรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นไปในทิศทางเดียวกันถึงรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยมีความเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย

1) หลักการ ได้แก่ การบริหารความเสี่ยงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่มีส่วนช่วยให้กระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนมีการวางแผนป้องกันและรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และนำมาใช้ในการปรับองค์กรให้ทันกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้โรงเรียนอยู่รอด อยู่ได้ และเติบโตอย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้างความ

เชื่อมั่นให้กับผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลทั่วไป ตลอดจนองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

2) วัตถุประสงค์ ได้แก่ (2.1) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจความสัมพันธ์ตลอดจนการเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์ของโรงเรียน (2.2) เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร บุคลากรโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เข้าใจหลักการ แนวคิด วิธีการ และกระบวนการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน

ส่วนที่ 2 กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนหลัก 1R4A ประกอบด้วย

1) การทบทวน (Review: 1R) ทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอก ผ่านกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 3-5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ให้ครอบคลุมขอบข่ายงานโรงเรียน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน รวมทั้งนำผลการทบทวนมาพิจารณาในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียนตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับ NSTED Risk Management Manual (2019) ที่ได้กำหนดให้มีการทบทวนสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกผ่านกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ 5 ปี และแผนกลยุทธ์ประจำปี โดยเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน และนำผลการทบทวนมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุงนโยบาย แนวทางการดำเนินงานรวมถึงแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปี รวมทั้งสอดคล้องกับ SAT Sports Authority of Thailand (2010) ที่ได้กำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยง โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญเริ่มแรกสำหรับการบริหารความเสี่ยง เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กรมีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมาย และการกำหนดกิจกรรม

2) การดำเนินงาน (Action: 4A) 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง (A1) โดยการกำหนดค่านิยมหลักขององค์กร คือ วัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วมทั่วทั้งองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ NSTED Risk Management Manual (2020) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง เริ่มจากให้ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ 1) ร่วมกำหนดและรับรู้นโยบาย / บทบาทหน้าที่/ ความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงทุกขั้นตอน 2) ร่วมเรียนรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลในการมองปัญหาและความเสี่ยงให้เป็นโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับ Bank of Thailand (2020) ที่ได้กล่าวถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่มีการสื่อสารอย่างโปร่งใสและเปิดกว้าง (transparency and open communication) นั้น ควรมีการอภิปราย ถกเถียง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายเชิงสร้างสรรค์อย่างตรงไปตรงมาในทุกระดับทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงมีการสื่อสารทุกขั้นตอนของการทำงานเพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ เช่นเดียวกับ Intouch Holdings Public Company Limited (2019) ที่ได้กล่าวว่า การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์การบริหารความเสี่ยงเป็นการต่อยอดมุมมองในการบริหารความเสี่ยงระหว่างกัน 3) ร่วมแรง ร่วมใจ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และเป้าหมายการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Boonmatat (2019) ที่ได้กล่าวว่า ความจำเป็นที่องค์กรจะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ยืดหยุ่นและเติบโตต่อไปได้ ที่สำคัญคือ การปรับวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับบริบทของยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นแกนกลางให้ผู้ปฏิบัติทุกระดับทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ได้มีแนวทางในการร่วมแรง ร่วมใจกันทำงานให้เกิดประสิทธิผลหรือประสิทธิภาพสูงสุด 4) ร่วมรับผิดชอบโดยให้ถือว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ Bank of Thailand (2020) ที่ได้มีการสนับสนุนให้ผู้บริหารและพนักงานทุก

ระดับขององค์กรตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากงานของตนเอง โดยควรเปิดรับความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และสามารถบริหารความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk appetite) เช่นเดียวกันกับ Intouch Holdings Public Company Limited (2019) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงให้เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ควรให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัทได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะสามารถสร้างความคิดของพนักงานด้านการบริหารความเสี่ยง รวมถึงการสร้างผลการดำเนินงานที่ดีของบริษัทได้อย่างยั่งยืน 5) ร่วมไว้วางใจในองค์กรและยอมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทั้ง 5 รายการนั้นสอดคล้องกับ Calantone, Cavusgil & Zhao (2002) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวขององค์กรศักยภาพของบริษัทและผลประกอบการของบริษัท พบว่าองค์กรสมัยใหม่ต้องการเรียนรู้และการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการปรับตัวในการเรียนรู้ซึ่งมีส่วนประกอบ 4 ส่วน คือ การมีข้อมูลที่จะเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ การเปิดใจยอมรับ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร

ขั้นตอนที่ 2 นโยบายการบริหารความเสี่ยง (A2) ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายโดยยึดค่านิยมหลักขององค์กร คือ วัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วมทั่วทั้งองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ Srinakharinwirot University (2012) ที่ได้กล่าวว่า ขั้นตอนแรกในการสร้างความความรู้คือการมีส่วนร่วม คือ องค์กรจะต้องมีการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้บุคลากรรับรู้วัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยง ทำเพื่ออะไร ใครรับผิดชอบ 2) กำหนดวิสัยทัศน์การบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 3) กำหนดพันธกิจการบริหารความเสี่ยงครอบคลุมขอบข่ายงานโรงเรียน 4) กำหนดมีการสื่อสารนโยบายการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนผ่านช่องทางที่หลากหลาย อาทิ รูปแบบที่เป็นเอกสารเผยแพร่ เช่น แผ่นพับ, หนังสือเวียน, วารสาร รูปแบบการประชุม รูปแบบข้อความที่มีการเผยแพร่และส่งผ่านทาง Line Group, Page, Facebook, E-mail, E-office 5) กำหนดให้มีการติดตามและทบทวนเหตุการณ์ความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกและนำมาปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้การกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงเป็นขั้นตอนกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และครอบคลุมหลักและวิธีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Yongbut (2013) ที่พบว่า นโยบายการบริหารความเสี่ยง เป็นขั้นตอนการกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้องค์กรมีระบบในการบริหารความเสี่ยง หรือการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายและครอบคลุมหน่วยงานทั่วทั้งองค์กร

ขั้นตอนที่ 3 โครงสร้างการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน (A3) ประกอบด้วย 2 คณะ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับนโยบาย 2) คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร 2 กลุ่ม ดังนี้ (2.1) กลุ่มคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน (2.2) กลุ่มคณะทำงานการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน โดยรายละเอียดในกรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง ได้มีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง กำหนดคุณสมบัติ กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับ Oodjunsri (2013) ที่ได้กล่าวถึงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงซึ่งเป็นขั้นตอนการกำหนดคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับบริหาร มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และ 2) คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับปฏิบัติการ มีหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย

และในขั้นตอนที่ 4 กระบวนการบริหารความเสี่ยง (A4) ผู้วิจัยได้นำกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน ISO 31000: 2009 มาประยุกต์ใช้ เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่ใช้ได้กับทุกองค์กร ซึ่งประกอบด้วย 1) การสื่อสารและการให้คำแนะนำ 2) การกำหนดสภาพแวดล้อม 3) การประเมินความเสี่ยง 4) การจัดการความเสี่ยง และ

5) การติดตามและการทบทวน ซึ่งสอดคล้องกับ NSTDA Risk Management Manual (2020) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาและจัดตั้งระบบบริหารความเสี่ยงขององค์กรตามมาตรฐานระดับสากลที่ใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งผลการศึกษา พบว่า มาตรฐาน ISO31000:2009 ซึ่งเป็นมาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสากลระดับนานาชาติ (International Organization of Standard: ISO) เป็นระบบบริหารความเสี่ยงองค์กรที่มีแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีหลักการ และกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้้องค์กรมีการวางแผนป้องกันและรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า ในภาพรวมรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ดังที่ Srisa-ard (2010) ได้กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบ 2) ทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ Eisner (1976) ที่ได้เสนอแนวคิดการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ซึ่งการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณาตามวิจารณ์ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน ดังนั้น รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ จึงมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุดต่อโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในการนำไปใช้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากรูปแบบมีขั้นตอนแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงต่อองค์กร กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงเป็นรูปแบบของผู้นำในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ที่สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ Anusapa (2019)

สรุปผล

รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) กลไกการดำเนินงาน ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า การนำรูปแบบโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยไปใช้มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานพันธกิจการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารความเสี่ยงให้กับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเพื่อเผยแพร่และปฏิบัติในแนวทางเดียวกันทั้งโรงเรียน

3. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

2. ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

3. ควรวิจัยกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) กลไกการดำเนินงาน 1R4A ประกอบด้วย 2.1 การทบทวน (1R: Review) 2.2 การดำเนินงาน (4A: Action) การดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (A1) กำหนดวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง (A2) กำหนดนโยบายบริหาร (A3) กำหนดโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง (A4) กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน ISO 31000: 2009 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการไปปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียด ดังแผนภาพที่ 1

รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน
สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

1) หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1.1 หลักการ การบริหารความเสี่ยงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่มีส่วนช่วยให้กระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนมีการวางแผน ป้องกันและรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และนำมาใช้ในการปรับองค์กรให้ทันกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้โรงเรียนอยู่รอด อยู่ได้ และเติบโตอย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริหาร, ครู – บุคลากร, นักเรียน, ผู้ปกครองนักเรียน

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ตลอดจนการเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน
- 2) เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร บุคลากรโรงเรียนสังกัดมูลนิธิฯ เข้าใจหลักการ แนวคิด วิธีการ และกระบวนการบริหารความเสี่ยง

2) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ 1R4A

1 R (Review) ทบทวนบริบท สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน และขอบข่ายงานโรงเรียน ประกอบด้วย 1) งานศาสนกิจ 2) งานบริหารงานทั่วไป 3) งานประมาณการเงิน 4) งานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา 5) งานกิจการนักเรียนและสัมพันธ์ชุมชน

4A: Action การดำเนินงาน 4 ขั้นตอน

A1: วัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง “วัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วมทั่วทั้งองค์กร”

- 1) ร่วมรับรู้ 2) ร่วมเรียนรู้ 3) ร่วมแรงร่วมใจ 4) ร่วมรับผิดชอบ 5) ร่วมไว้วางใจ

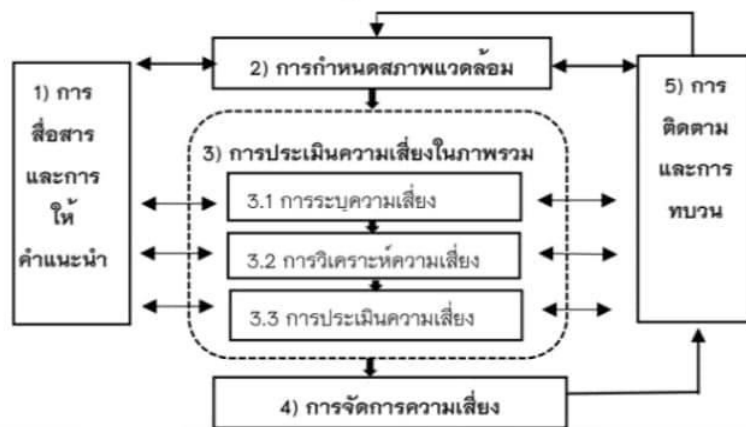
A2: นโยบายการบริหารความเสี่ยง

- 1) กำหนดวิสัยทัศน์การบริหารความเสี่ยง 2) กำหนดพันธกิจการบริหารความเสี่ยงครอบคลุมขอบข่ายงานโรงเรียน
- 3) กำหนดให้มีการสื่อสารและเผยแพร่ 4) กำหนดให้มีการติดตามและทบทวน

A3: โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วย

- 1) กรรมาธิการบริหารความเสี่ยง มี 2 คณะ
 - 1.1 คณะคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับนโยบาย
 - 1.2 คณะคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร
- 2) องค์ประกอบของคณะกรรมการ / คุณสมบัติ / บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

A4: กระบวนการบริหารความเสี่ยง 5 ขั้นตอน ตามมาตรฐาน ISO 31000:2009

แผนภาพ 1 รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

References

- Anusapa, S. (2019). Risk Management: Leadership Model in 21st Century. *Journal of Education Srinakharinwirot University*, 16(30), 228–244.
- Bardo, J.W. (1982). *Urban Sociology: A Systematic Introduction*. Peacock.
- Boonmatat, S. (2019). Organizational Culture Suited for the Thailand 4.0 Era: Cultural Elements Fostering the Improvement of Organizational Performance, 2019. *Journal of Economics and Management Strategy*, 6(2), 162–164.
- Calantone, R.J., Cavusgil, S.T., & Zhao, Y. (2002). Learning Orientation, Firm Innovation Capability, and Firm Performance. *Industrial Marketing Management*, 31(6), 515–524.
- Digital Government Development Agency (Public Organization) (DGA), Thailand. (2018). *Risk Management Policy and Manual*.
www.dga.or.th/wp-content/uploads/2021/02/ร่างคู่มือบริหารความเสี่ยง-สรอ-62.pdf
- Eisner, E. (1976). Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Education Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 192–193.
- Intouch Holdings Public Company Limited, (2019). *Framework for Risk Management*.
<https://www.intouchcompany.com/cg/>
- ISO 31000: 2009. (2009). *ISO 31000: 2009 Risk Management – Principles and Guidelines*.
<https://www.iso.org/standard/43170.html>
- Keeves, J.P. (1997). *Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbook (2nd ed.)*. Pergamon.
- King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. (2020). *Risk Management Manual*.
http://www.osm.kmitl.ac.th/osm2020/file/ita/2563/manual_risk_2563.pdf
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- NSTDA Risk Management Manual ISO 31000:2009. Version 5.3. (2019).
https://www.nstda.or.th/home/nstda_post/enterprise-risk-management-2562/
- NSTDA Risk Management Manual ISO 31000:2009 Version 5.4. (2020).
<http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2020/20200204-enterprise-risk-management-2563.pdf>

- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017–2021)*. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017 – 2036*. Phrikwarn Graphic.
- Oodjunsri, P. (2013). *Risk Management Model of Policies and strategies of Private Schools in Basic Education Level Under the Ministry of Education*[Doctoral Dissertation, Burapha University].
- Srinakharinwirot University. (2013). *Risk Management Manual*. <http://eptb.swu.ac.th/file/>
- Sports Authority of Thailand. (2021). *Risk Management Manual*.
<https://www.sat.or.th/riskmanagement/>
- Srisa-ard, B. (2010). *Preliminary research* (8th ed). Suweeriyasan.
- Tita, S., & Chatruprachewin, C. (2018). Academic Risk Management in Small-Sized Primary Schools Under the Primary Education Service Area Office. *Journal of Education Naresuan University*, 22(1), 249–261.
- Upanan, P. (2018). *Enterprise Risk management*. Mahidol University Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Risk Management Section.
https://www.rama.mahidol.ac.th/risk_mgt/th/article/03202017-1523
- Yongbut, P. (2013). *The Development of a Whole-Organization Risk Management Model in Primary Educational Service Area Office*[Doctoral Dissertation, Naresuan University].